

Міненко Антоніна

<http://orcid.org/0000-0001-5517-0574>

ResearcherID DFR-9122-2022

Scopus-Author ID 57203248796

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: antonina_tok@ukr.net

Кисла Оксана

<https://orcid.org/0000-0002-6267-6693>

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: oshagro@gmail.com

Коваль Вікторія

<https://orcid.org/0000-0002-3673-2583>

ResearcherID CYS-7026-2022

Кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: kovalchernigov@gmail.com

Стрілецька Наталія

<https://orcid.org/0000-0002-0330-0952>

Web of Science ResearcherID: GQI-1639-2022

Scopus-Author ID:59539632400

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: smixnat@gmail.com

**РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ
УЧИТЕЛІВ-БАКАЛАВРІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ:
МЕТОДОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

Мета статті – обґрунтувати організаційні й методологічні орієнтири формування та розвитку пізнавальної активності в здобувачів вищої освіти.

Методологія. У процесі дослідження організаційних і методологічних орієнтирів формування та розвитку пізнавальної активності в здобувачів вищої освіти застосовано такі методи: аналіз державних нормативних документів про освіту; аналіз наукової літератури з проблеми дослідження; спостереження за освітнім процесом у закладах вищої освіти; систематизації й узагальнення для формулювання висновків.

У статті розглянуто проблему розвитку пізнавальної активності учителів-бакалаврів початкової школи в сучасних умовах впровадження змішаного навчання в закладах вищої освіти. За результатами аналізу наукового доробку вчених та педагогів практиків уточнено сутність пізнавальної активності як інтегративної якості особистості майбутнього педагога, яка охоплює мотиваційно-ціннісний, когнітивно-

змістовий, діяльнісно-операційний та рефлексивно-вольовий компоненти. Наголошується на важливості розуміння трансформаційних процесів у контексті змішаного навчання, оскільки це сприяє забезпеченню адаптації студентів до сучасного цифрового освітнього середовища.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше було обґрунтовано методологічні орієнтири забезпечення якості освітнього процесу, що сприяють розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів-бакалаврів початкової школи. Доведено важливість сформованості впливу на внутрішню академічну мотивацію з акцентом на опанування компетентностей; впровадження сучасних інноваційних технологій (проектної технології, гейміфікації, кейс-методу тощо); інтеграція неформальної освіти до формального освітнього процесу.

Висновки. Розвиток пізнавальної активності учителів-бакалаврів початкової школи в умовах змішаного навчання вимагає системної трансформації освітнього процесу, яка виходить за межі простого поєднання традиційних та цифрових форматів. Визначальною передумовою цьому є розбудова цілісної системи, де переорієнтація здобувачів освіти з формальних досягнень на внутрішню мотивацію органічно поєднується з гнучким залученням інтерактивних технологій та розширення меж освітньої діяльності завдяки неформальній освіті.

Ключові слова: *учителі-бакалаври початкової школи, пізнавальна активність, змішане навчання, трансформації в освіті.*

Постановка проблеми. Професійна діяльність сучасного вчителя початкової школи в умовах модернізації української освіти ускладнюється та наповнюється новим змістом. На сучасному етапі розвитку освіта ставить високі вимоги до особистості й професійної діяльності педагога. Це пов'язано насамперед з новими суспільними потребами освіти XXI століття. Нова концепція освіти потребує удосконалення педагогічної діяльності майбутніх учителів, досягнення ними високого рівня особистісно-професійного розвитку та освіти впродовж життя [2].

Сучасні динамічні трансформації інформаційного суспільства та безперервне оновлення вимог ринку праці обумовлюють пріоритетність концепції безперервної освіти в процесі професійного становлення фахівця. У даному контексті традиційна модель формальної освіти поступово трансформується на основі змісту та завдань останніх нормативних документів про освіту [3]. Сучасні реалії доводять, що найбільш оптимальною є модель змішаного навчання, яка дозволяє поєднати очний та дистанційний формати освіти [5; 9]. Зазначені процеси вимагають від здобувачів освіти високого рівня відповідальності, самостійності, критичного мислення, вміння керувати своїм часом, здатності орієнтуватися в цифрових платформах та визначати індивідуальну навчальну траєкторію, де розвиток пізнавальної активності набуває особливої актуальності в умовах реалізації змішаного навчання.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми. Аналіз досліджень засвідчує, що проблема розвитку пізнавальної активності здобувачів освіти є об'єктом наукового інтересу як українських, так і зарубіжних учених. Значний внесок у розробку теоретичних засад проблеми здійснили Я. Галета, О. Савченко, І. Сташкевич та ін. А. Дубасенюк, Н. Нічкало, Л. Ройко у своїх наукових дослідженнях акцентують увагу на активності та самостійності в контексті професійної діяльності, а І. Зязюн, О. Отич та Т. Скорик, на готовності здобувачів до оволодіння знаннями через призму творчості. Шляхи формування пізнавальної самостійності вивчали В. Майборода, Г. Ткачук та ін. Питання організації самостійної роботи як основи пізнавальної активності студентів особливо в аспекті сучасних особливостей організації освітнього процесу висвітлено у наукових працях Т. Дніпровська, Н. Усенко та ін. Теоретичні засади основ змішаного навчання розглядали у своїх працях такі дослідники як В. Кухаренко, та ін. Інноваційні підходи до організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти України розглядали такі вчені як Д. Гульпа, Г. Йордан, Н. Лемешева. Формуванню самоосвітньої компетентності здобувачів освіти та особливостям саморозвитку присвячено праці Т. Мієр. Питання щодо особливостей змішаного навчання у вищій освіті розглядаються в працях зарубіжних науковців D. Garrison, N. Vaughan.

Не зважаючи на ґрунтовні дослідження, актуальними для наукового пошуку залишаються питання особливих умов розвитку пізнавальної активності учителів-бакалаврів початкової школи під час змішаного навчання в умовах організації освітнього процесу закладів вищої освіти.

Мета статті. Метою дослідження є ґрунтовний аналіз та визначення педагогічних умов розвитку пізнавальної активності учителів-бакалаврів початкової школи в умовах змішаного навчання.

Виклад основного матеріалу. У дослідженні особливостей організації сучасного освітнього процесу важливо не тільки визначитися з поняттям певної діяльності, виявити його структуру і функції, але і вказати шляхи його вдосконалення. Сучасний педагогічний дискурс аналізує пізнавальну активність як складний феномен. Зокрема, дослідники розглядають пізнавальну активність не просто як посилену увагу до освітнього процесу, а як багатогранний феномен, що охоплює інтелектуальні, емоційні та вольові аспекти особистості здобувачів освіти. До ключових характеристик досліджуваного поняття науковці відносять: суб'єктність, діяльну основу, динамічність та мотиваційний компонент [4, 63–61; 15]. Розглядаючи суб'єктність, як важливу характеристику, важливо зазначити що тут активність здобувачів освіти розглядається як внутрішній стан прагнення до пізнання, де самі здобувачі освіти не є пасивними об'єктами пізнання, а стають ініціаторами побудови індивідуальної освітньої траєкторії. Діяльна основа – це не лише процес накопичення знань, а здатність застосовувати їх у нестандартних ситуаціях (компетентнісний підхід). Динамічність має рівні розвитку від простого відтворення (репродуктивна активність) до творчого пошуку та самостійного розв'язання освітніх проблем [8, 86–90]. Важливо також, що сучасна педагогіка акцентується на внутрішній мотивації (мотиваційний компонент) – це бажання дізнатися «чому» і «як», а не просто отримати оцінку чи рейтинговий бал.

У дослідженні структури пізнавальної активності ми взяли за основу чотирьох компонентну структуру, що є класичною для сучасної педагогічної діагностики. Вона дозволяє оцінити пізнавальну активність не як одноразову дію, а як цілісну характеристику особистості здобувачів освіти.

Розглянемо детальний зміст кожного компонента в нашому дослідженні.

1. *Мотиваційно-ціннісний компонент* розглядається як фундамент активності. Він визначає причини, мотиви освітнього процесу, де показниками є наявність внутрішнього інтересу до знань, усвідомлення цінності освіти для майбутньої професії, прагнення до самоактуалізації.

2. *Когнітивно-змістовий компонент* відображає інтелектуальний потенціал та інформаційну базу здобувачів освіти, де показниками є обсяг і глибина знань, здатність бачити логічні зв'язки, системність мислення.

3. *Діяльно-операційний компонент* – це перетворення знань у конкретні дії (процесуальний бік), де показниками є володіння методами аналізу, синтезу, узагальнення; вміння користуватися інструментами самоосвіти та цифровими технологіями.

4. *Рефлексивно-вольовий компонент* забезпечує управління процесом пізнання та його завершеність, де показниками є здатність до самоконтролю, наполегливість у подоланні труднощів, вміння критично оцінювати власні результати.

Отже, узагальнений аналіз структури пізнавальної активності дозволяє визначити її як складне поєднання мотиваційно-ціннісного, когнітивно-змістового, діяльно-операційного та рефлексивно-вольового компонентів, які в сукупності забезпечують її ефективність. Зазначені якості є ключовим запланованим результатом і водночас необхідною умовою в умовах змішаного навчання [11].

Пізнавальна активність перестала бути лише інструментом засвоєння знань, а стала фундаментальною властивістю особистості, що визначає її здатність до саморозвитку, критичного мислення та адаптації в умовах невизначеності; передбачає зміну ролі студента від пасивного реципієнта знань до активного суб'єкта власного професійного становлення.

Змішане навчання (Blended Learning) у контексті пізнавальної активності стосується поєднання традиційного навчання «обличчям до обличчя» з дистанційним (онлайн) навчанням, де студент має певний ступінь контролю над часом, місцем та темпом опрацювання матеріалу. У структурі пізнавальної активності воно впливає на автономію (діяльнісний компонент) – де студент стає активним суб'єктом, оскільки сам обирає, коли і як вивчати теоретичну частину (відеолекції, тести); на саморегуляцію (рефлексивно-вольовий компонент) – де вимагає вищого рівня самодисципліни та вміння оцінювати власний прогрес через цифрові фідбек-інструменти; на взаємодію – де аудиторний час використовується не для диктування, а для активних методів (дискусій, проєктів, кейсів), що стимулює мотиваційно-ціннісний складник.

Розглядаючи досліджуване поняття у більш широкому сенсі, варто зауважити, що змішане навчання стосується викладання та навчання та здійснюється шляхом поєднання очного навчання та технологічних підходів до онлайн-навчання. Воно поєднує традиційне очне навчання з методами онлайн-навчання для покращення та розширення можливостей для здобувачів освіти [1; 2]. Це цілеспрямований процес взаємодії суб'єктів освітнього процесу на основі поєднання традиційної та онлайн моделей навчання, який відбувається в аудиторії та поза її межами, у синхронному й асинхронному режимах та базується на широкому використанні інформаційних технологій [6].

Впровадження змішаного навчання (Blended Learning) у вищій освіті – це не просто технічне поєднання офлайну та онлайн, а реконструкція освітнього процесу, де кожна частина підсилює іншу. У контексті пізнавальної активності впровадження цієї моделі зазвичай проходить через чотири ключові етапи: проектування курсу, вибір технологічної платформи, трансформація ролей, оцінювання та зворотний зв'язок [6; 14]. Розглянемо кожен етап докладніше.

Проектування курсу (Педагогічний дизайн) – де замість простого перенесення лекцій до Zoom, викладач розробляє структуру, де є два блоки: онлайн-блок (теорія, відеолекції, посилання на джерела (для самостійного опрацювання в індивідуальному темпі) та офлайн-блок (інтерактивні семінари, дебати, лабораторні роботи (для розвитку критичного мислення та соціальної взаємодії)).

Вибір технологічної платформи (LMS) – це коли для успішного впровадження необхідне єдине середовище (наприклад, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams), де: студент бачить свій прогрес у реальному часі; здійснюється автоматизована перевірка знань (тести), що вивільняє час викладача для консультацій.

Трансформація ролей – це коли викладач стає тьютором і фасилітатором. Його завдання – не транслювати знання, а модерувати дискусію та допомагати в подоланні складних моментів. Студент переходить до моделі самокерованого навчання. Це напряму стимулює *рефлексивно-вольовий компонент* активності, адже без самодисципліни в онлайн-частині успіх неможливий.

Оцінювання та зворотний зв'язок – це коли впроваджується формувальне оцінювання: використання цифрових слідів (аналітика того, як часто і довго студент працював у системі); взаємне оцінювання (peer-to-peer), що підвищує відповідальність та залученість.

Змішане навчання (Blended Learning) у вищій освіті пропонує можливості для створення трансформаційного середовища, яке може ефективно сприяти розвитку критичного, творчого та комплексного мислення. Таке навчання має конкретні потенційні переваги: гнучкість для педагогічного колективу та студентів; доступність; персоналізація; покращені результати навчання у здобувачів освіти; розвиток автономії та пізнавальної самостійності; більші можливості для професійного навчання; економічна ефективність; посилення взаємодії між педагогами та студентами, а також між студентами. У своїй структурі змішане навчання містить три компоненти: очне навчання, інформаційні технології та дистанційне навчання, а також передбачає постійний розвиток і вдосконалення цифрової компетентності учасників освітнього процесу [7; 11].

Дослідження розвитку пізнавальної активності в змішаного навчання (Blended Learning) було проведено зі студентами 2 та 3 курсів спеціальності Початкова освіта в першому семестрі 2025–2026 навчального року. За результатами дослідження рівнів розвитку пізнавальної активності було визначено класифікацію за трьома рівнями: репродуктивний (діяльність за зразком, низька самостійність); частково-пошуковий (здатність до аналізу, самостійне розв'язання окремих етапів проблемних освітніх задач); дослідницький (творчий підхід, здатність самостійно формулювати проблему та шукати нестандартні шляхи її вирішення).

Проведене нами дослідження показало, що далеко не всі здобувачі освіти мають можливості і розуміють важливість розвитку пізнавальної активності в повній мірі. Так, кращі з них (25,7% опитаних) дійсно показали здатність самостійно формулювати проблему та шукати нестандартні шляхи її вирішення. Деяко більше студентів (36,5%), які показали здатність до аналізу, самостійне розв'язання окремих етапів проблемних освітніх задач. Репродуктивний рівень показали – 37,8% досліджуваних. Дані результати висвітлюють проблему та спонукають до пошуку ефективних методів її вирішення, зокрема щодо фокусування на трансформації сучасного студента з пасивного отримувача інформації в активного суб'єкта самоосвіти та саморозвитку.

У контексті нашого дослідження щодо розвитку пізнавальної активності студентів самоосвіта та саморозвиток розглядаються найвищими формами її прояву [8; 13]. Варто зазначити, що якщо звичайна навчальна активність може бути стимульована викладачем, то вище зазначені процеси тримаються виключно на внутрішній автономії особистості здобувачів освіти, де самоосвіта розглядається як свідома діяльність, спрямована на самостійне здобуття знань поза межами навчальної програми та саморозвиток як вектор особистісних змін, як процес вдосконалення особистісних здібностей, якостей та «м'яких навичок» (soft skills).

За результатами дослідження розроблено та запропоновано конкретні методи стимулювання пізнавальної активності в сучасному освітньому просторі за відповідними функціональними групами: проблемно-пошукові методи які створюють умови, де студент не отримує готову відповідь, а «відкриває» її самостійно; інтерактивні технології – які базуються на вмінні вибудовувати взаємодію студентів між собою; ігрові та цифрові методи – які допомагають підтримувати високий рівень емоційного залучення до освітнього процесу; та розвиток критичного мислення – до яких входять методи, що вчать аналізувати отриманий навчальний матеріал та ставити правильні запитання.

Прикладом конкретних практичних методик, які допоможуть перетворити теорію на живий процес розвитку пізнавальної активності можуть бути: методика проблемного навчання («Проблемне питання», Кейс-метод (Case Study); інтерактивні методи («Ажурна пилка» (Jigsaw), «Мозковий штурм» або «Метод 6 капелюхів»); технології критичного мислення (Метод «знаю – хочу дізнатися – дізнався» (ЗХД), «Фішбоун» (Скелет риби); дослідницькі та проєктні методи (Метод проєктів, Скрайбінг (Scribing); гейміфікація та цифрові інструменти (Квести (WebQuest), Інтерактивні квизи) [10; 12].

Визначено методологічні орієнтири забезпечення якості освіти, що спрямовані на розвиток пізнавальної активності та ґрунтуються на переході від традиційної «трансляції знань» до «створення освітнього середовища для розвитку». Важливими підходами, які визначають цей процес є: особистісно-орієнтований підхід – де в центрі є індивідуальність студента, а освітній процес будується не навколо програми, а навколо потреб та можливостей студента; діяльнісний підхід – де пізнавальна активність неможлива без самостійної дії, а знання мають не просто запам'ятовуватися, а здобуватися в процесі розв'язання конкретних задач; компетентнісний орієнтир – де якість освіти оцінюється не за обсягом інформації, а за здатністю застосовувати її на практиці, що створює природну мотивацію до пізнання; інноваційно-технологічний орієнтир – це створення цифрового середовища, яке стимулює цікавість та заохочує до пошуку нової інформації.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок. Отже, пізнавальна активність – це прагнення до отримання знань, мотивація до пошуку інформації, спрямовані на перетворення інформації у власний досвід. Розвиток пізнавальної активності в умовах змішаного навчання вимагає системної трансформації освітнього процесу, яка виходить за межі простого поєднання традиційних та цифрових форматів. Сучасна педагогіка наголошує на важливості освіти впродовж життя (Lifelong Learning) та розвитку пізнавальної активності студента з поступовим переростанням в потребу саморозвитку. Визначальною передумовою є розбудова цілісної системи, де переорієнтація здобувачів освіти з формальних досягнень на внутрішню мотивацію органічно поєднується з гнучким залученням інтерактивних технологій та розширення меж освітньої діяльності завдяки неформальній освіті. Важливо зазначити, що головним модератором такого розвивального середовища виступає викладач, який здатен спрямувати студента на шлях усвідомленої пізнавальної діяльності та саморозвитку впродовж життя.

Перспективи подальших наукових розвідок передбачаємо у відборі методів, прийомів і засобів, які сприятимуть удосконаленню змісту освітніх компонентів і впровадженню інноваційних моделей організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

References

1. Веремчук А., Міненок А., Шевченко І. Професійна підготовка майбутнього вчителя початкових класів: проєкти та досвід електронного навчання у контексті воєнних дій в Україні. *Перспективи та інновації науки*. 2026. №3(61)2026. 4067 с. С. 258-275. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-258-274](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-258-274)

- Veremchuk, A., Minenok, A., & Shevchenko, I. (2026). Profesiina pidhotovka maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv: proiekty ta dosvid elektronnoho navchannia u konteksti voiennykh dii v Ukraini [Professional training of future primary school teachers: Projects and experience of e-learning in the context of military actions in Ukraine]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, 3(61), 258–275. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-258-274](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-258-274) [in Ukrainian].
2. Гульпа Д. В., Йордан Г. М., Лемешева Н. В. Інноваційні підходи до організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти України. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14525382>
Hulpa, D. V., Yordan, H. M., & Lemesheva, N. V. (2024). Innovatsiini pidkhody do orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Innovative approaches to organizing distance learning in higher education institutions of Ukraine]. *Pedahohichna Akademiia: naukovyi zapysky*, 13. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14525382> [in Ukrainian].
 3. Закону України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
Zakonu Ukraini «Pro osvitu». [To the law of Ukraine »On education«]. Retrived from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
 4. Зорочкіна Т. С., Байдюк Н. В., Здір Д. Р. Організаційно-методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування технології «перевернутого навчання». *Академічні студії*. 2024. № (1). С. 63–69. URL: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.1.10>
Zorochkina, T. S., Baidiuk, N. V., & Zdir, D. R. (2024). Orhanizatsiino-metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv pochatkovoї shkoly do zastosuvannia tekhnolohii «perevernutoho navchannia» [Organizational and methodological principles of training future primary school teachers to apply the «flipped learning» technology]. *Akademichni studii*, (1), 63–69. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.1.10> [in Ukrainian].
 5. Коваль О. Підготовка майбутніх учителів інформатики до організації освітнього процесу в умовах змішаного навчання. *Український Педагогічний журнал*. 2025. №1. С. 45–59. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-1-45-59>
Koval, O. (2025). Pidhotovka maibutnykh uchyteliv informatyky do orhanizatsii osvitnoho protsesu v umovakh zmishanoho navchannia [Training future computer science teachers to organize the educational process under blended learning conditions]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, (1), 45–59. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-1-45-59> [in Ukrainian].
 6. Левицька Л. Особливості впровадження дистанційних освітніх технологій в освітній процес вищої школи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2024. №1(19). DOI: <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2024.19.06>
Levytska, L. (2024). Osoblyvosti vprovadzhennia dystantsiinykh osvitnykh tekhnolohii v osvitnii protses vyshchoi shkoly [Features of implementing distance educational technologies in the higher education process]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, (1)(19). <https://doi.org/10.17721/2415-3699.2024.19.06> [in Ukrainian].
 7. Мієр Т.І. Розвиток пізнавальної самостійності здобувачів освіти в умовах воєнного стану. *Четверті всеукраїнські педагогічні читання пам'яті О. Я. Савченко*, 8 травня 2025 р., Київ, Україна. 2025. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/54332/1/T_Miyer_KTOYS_FPO.pdf
Miiier, T. I. (2025). Rozvytok piznavalnoi samostiinosti zdobuvachiv osvity v umovakh voiennoho stanu [Development of cognitive independence of education seekers under martial law]. In *Chetverti vseukrainski pedahohichni chytannia pamiati O. Ya. Savchenko* (May 8, 2025, Kyiv, Ukraine). https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/54332/1/T_Miyer_KTOYS_FPO.pdf [in Ukrainian].
 8. Усенко Н.М. Пізнавальна самостійність як показник самореалізації особистості. *Педагогічні науки: збірник наукових праць / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А.С.Макаренка*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. С. 86–93.
Usenko, N. M. (2008). Piznavalna samostiinist yak pokaznyk samorealizatsii osobystosti [Cognitive independence as an indicator of personality self-realization]. In *Pedahohichni nauky: zbirnyk naukovykh prats* (pp. 86–93). SumDPU im. A. S. Makarenka. [in Ukrainian].
 9. Федорчук Н. Підготовка майбутніх вчителів початкових класів до реалізації концепції Нової української школи. *Нові технології*. 2022. № 96. С. 168–173. DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.24>
Fedorchuk, N. (2022). Pidhotovka maibutnykh vchyteliv pochatkovykh klasiv do realizatsii kontseptsii Novoi ukrainskoi shkoly [Training future primary school teachers to implement the concept of the New Ukrainian School]. *Novi tekhnolohii*, (96), 168–173. <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.24> [in Ukrainian].

10. Черненко Г.М., Опанасенко Н.І. Підготовка майбутніх учителів закладів початкової освіти до впровадження сучасних технологій у НУШ. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Випуск 55. Том 3. С. 143-147. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/55.3.29>.
Chernenko, H. M., & Opanasenko, N. I. (2023). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv zakladiv pochatkovoї osvity do vprovadzhenia suchasnykh tekhnolohii u NUSH [Training future primary education teachers to implement modern technologies in the New Ukrainian School]. *Innovatsiina pedahohika*, 55(3), 143–147. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/55.3.29> [in Ukrainian].
11. Garrison D.R., Vaughan N.D. Blended Learning in Higher Education: Framework, Principles, and Guidelines. San Francisco: Jossey-Bass, John Wiley & Sons, 2008. 245 p.
Garrison, D.R., & Vaughan, N.D. (2008). Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines. Jossey-Bass. [in English].
12. Gupta N., Ali K., Jiang D., Fink, T., & Du, X. Beyond autonomy: Unpacking selfregulated and self-directed learning through the lens of learner agency. *Journal of Learning Sciences*, 2024. 23;24(1):1519.
Gupta, N., Ali, K., Jiang, D., Fink, T., & Du, X. (2024). Beyond autonomy: Unpacking self-regulated and self-directed learning through the lens of learner agency. *Journal of the Learning Sciences*, 24(1), 15–19. [in English].
13. Minenok, A., Zinkiv, I., Konovalova, I., and others, total 5 authors. Art education as a means of forming cultural identity and civic consciousness. *Multidisciplinary Reviews*, 6: 2023 spe 008. <https://doi.org/10.31893/multirev.2023spe008>.
Minenok, A., Zinkiv, I., Konovalova, I., et al. (2023). Art education as a means of forming cultural identity and civic consciousness. *Multidisciplinary Reviews*, 6, 2023spe008. <https://doi.org/10.31893/multirev.2023spe008> [in English].
14. Minenok A., Donets I., Telychko T. and others, total 7 authors. The Role of Innovative Activities in Training Students Using Computer Technologies. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL. 22 No.8, August 2022. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.8.144>
Minenok, A., Donets, I., Telychko, T., et al. (2022). The role of innovative activities in training students using computer technologies. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(8). <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.8.144> [in English].
15. Semenov M. Challenges and benefits of digital learning: perspectives from professors at a twice-displaced university due to war. *Studies in Comparative Education*. 2024. Vol.1. pp. 36–50. DOI: <https://doi.org/10.31499/2306-5532.1.2024.309762>
Semenov, M. (2024). Challenges and benefits of digital learning: Perspectives from professors at a twice-displaced university due to war. *Studies in Comparative Education*, 1, 36–50. <https://doi.org/10.31499/2306-5532.1.2024.309762> [in English].

Minenok Antonina

<https://orcid.org/0000-0001-5517-0574>

ResearcherID DFR-9122-2022

Scopus-Author ID 57203248796

Doctor of Pedagogical Science, Professor,

Professor of Preschool and Primary Education Department,

T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»

(Chernihiv, Ukraine) E-mail: antonina_mok@ukr.net

Kysla Oksana

<https://orcid.org/0000-0002-6267-6693>

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of Preschool and Primary Education Department,

T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»

(Chernihiv, Ukraine) E-mail: oshagro@gmail.com

Koval Victoria

<https://orcid.org/0000-0002-3673-2583>
ResearcherID CYS-7026-2022

Candidate of Biological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Preschool and Primary Education Department,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: kovalchernigov@gmail.com

Streletska Natalia

<https://orcid.org/0000-0002-0330-0952>
Web of Science ResearcherID GQI-1639-2022
Scopus-Author ID 59539632400

Candidate of Pedagogical Sciences (Ph.D.), Associate Professor,
Associate Professor of Preschool and Primary Education Department,
T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»,
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: smixnat@gmail.com

**DEVELOPMENT OF COGNITIVE ACTIVITY
AMONG PRIMARY SCHOOL TEACHERS WITH A BACHELOR'S DEGREE:
METHODOLOGICAL GUIDELINES FOR ENSURING THE QUALITY
OF THE EDUCATIONAL PROCESS**

The purpose of the article is to substantiate the organizational and methodological guidelines for the formation and development of cognitive activity in higher education students.

Methodology. *In the process of studying the organizational and methodological guidelines for the formation and development of cognitive activity in higher education applicants, the following methods were used: analysis of state regulatory documents on education; analysis of scientific literature on the research problem; observation of the educational process in higher education institutions; systematization and generalization to formulate conclusions.*

This article examines the development of cognitive activity among primary school teachers with a bachelor's degree in the current context of implementing mixed learning in higher education institutions. Based on the results of an analysis of the scientific works of scholars and practicing educators, the essence of cognitive activity has been clarified as an integrative quality of the future educator's personality, encompassing motivational-value, cognitive-content, activity-operational, and reflective-volitional components. The article emphasizes the importance of understanding transformational processes in the context of mixed learning, as this contributes to ensuring students' adaptability to the modern digital educational environment.

The scientific novelty lies in the fact that it was substantiated for the first time methodological guidelines for ensuring the quality of the educational process, which contribute to the development of cognitive activity among future primary school teachers with a bachelor's degree. It also demonstrates the importance of fostering intrinsic academic motivation, along with emphasizing the acquisition of competencies, the implementation of modern innovative technologies (project-based learning, gamification, the case method, etc.), and the integration of non-formal education into the formal educational process.

Conclusions. *The development of cognitive activity of primary school teachers in blended learning requires a systemic transformation of the educational process, which goes beyond a simple combination of traditional and digital formats. The defining prerequisite for this is the development of a holistic system, where the reorientation of education seekers from formal achievements to internal motivation is organically combined with the flexible involvement of interactive technologies and the expansion of the boundaries of educational activity through informal education.*

Keywords: *primary school teachers with a bachelor's degree, cognitive activity, mixed learning, transformation in education.*

Стаття надійшла до редакції 27.03.2026

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Тамара Скорик